

«به نام خدا»

یادداشت تفاهم

شانزدهمین اجلاس کمیسیون مشترک

همکاریهای تجاری، اقتصادی، علمی، فنی و فرهنگی

بین

جمهوری اسلامی ایران و جمهوری قزاقستان

(۴-۵ مهرماه ۱۳۹۸ برابر با ۲۷-۲۶ سپتامبر ۲۰۱۹)

شانزدهمین اجلاس کمیسیون مشترک همکاری های تجاری، اقتصادی، علمی، فنی و فرهنگی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری قزاقستان (از این پس کمیسیون مشترک خوانده می شود) در تاریخ ۴ - ۵ مهر ماه سال ۱۳۹۸ برابر با ۲۷ - ۲۶ سپتامبر سال ۲۰۱۹ در شهر نور سلطان برگزار شد.

جناب آقای محمود حجتی وزیر جهاد کشاورزی جمهوری اسلامی ایران ریاست طرف ایرانی کمیسیون مشترک را بر عهده داشتند.

جناب آقای عمارف ساپارخان کسبکیاویچ، وزیر کشاورزی جمهوری قزاقستان ریاست طرف قزاقی کمیسیون مشترک را بر عهده داشتند.

این نشست در فضای صمیمی و کاری با تمرکز بر توسعه هرچه بیشتر همکاری های همه جانبه بویژه در زمینه های تجاری، اقتصادی، حمل و نقل و کشاورزی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری قزاقستان بین بخش های دولتی و خصوصی برگزار شد.

طرفها یکدیگر را از اوضاع جاری اجتماعی و اقتصادی در این کشورها آگاه ساختند و روابط
فیما بین را مرور و ارزیابی کردند.

در این نشست، طبق دستور کار، مسایل زیر مورد بررسی و تفاهم قرار گرفت:

۱. همکاری در زمینه‌های تجارت، اقتصاد و سرمایه گذاری :

۱. دو طرف بر اهمیت و لزوم افزایش و تقویت مناسبات تجاری - اقتصادی بین دو کشور
تاکید و توافق نمودند که تشکل‌ها، هلدینگ‌ها، شرکت‌های صادرکننده و واردکننده خود را
مستمرآ به یکدیگر معرفی کنند.

۲. دو طرف درباره تشویق متقابل برای حضور در نمایشگاه‌های اختصاصی و همچنین
نمایشگاه‌های بین‌المللی در بخش‌های مختلف در قلمرو یکدیگر به توافق رسیدند و تصمیم
گرفتند به این منظور مبادرت به اعزام هیات‌های تجاری متقابل به دو کشور نمایند.

۳. طرف ایرانی از طرف قزاقستانی درخواست کرد نظرات نهایی خود در مورد یادداشت
تفاهم تسهیل روادید تجار و تمدید مدت اعتبار روادید از ۳۰ روز به ۹۰ روز را در اسرع وقت
اعلام کند.

۴. طرف ایرانی آمادگی شرکت‌های خود را جهت صدور خدمات فنی و مهندسی در زمینه
های نفت و گاز، جاده سازی، آبیاری و زهکشی، ساختمان سازی، احداث گلخانه و
کشتارگاه‌های مدرن و کشت فراسرزمینی اعلام نمود.

۵. دو طرف بر اجرای مفاد موافقتنامه موقت تشکیل منطقه آزاد تجاری بین جمهوری
اسلامی ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا و کشورهای عضو آن که از تاریخ ۵ آبان ۱۳۹۸
مطابق با ۲۷ اکتبر ۲۰۱۹ لازم‌الاجرا خواهد شد، تاکید نمودند.

۶. دو طرف بر اهمیت اجرای یادداشت تفاهم بین وزارت جهاد کشاورزی جمهوری
اسلامی ایران و وزارت کشاورزی جمهوری قزاقستان و فدراسیون روسیه در خصوص
همکاری در زمینه تجارت گندم امضاء شده در تاریخ ۱۲ فوریه ۲۰۱۹ تاکید نمودند.

۷. طرف قزاقی آمادگی خود را به منظور ایجاد زمینه جهت حضور شرکت های ایرانی برای راه اندازی خطوط تولید کالاهای مختلف به صورت مشارکت و یا صدور کالای نیم ساخته با سرمایه گذاران قزاقستانی اعلام نمود.

۸. دو طرف به منظور افزایش تجارت متقابل بین دو کشور، تفاهم نمودند تا در آینده نزدیک کارگروه مشترکی را متشکل از نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت جمهوری اسلامی ایران و وزارت تجارت و صنعت جمهوری قزاقستان با تشکیل زیر گروه های جداگانه با موضوعات تجارت، صنعت، تنظیم فنی و استاندارد ایجاد نمایند.

۹. شرکت بیمه صادرات قزاقی اکسپورت قزاقستان به همراه طرف ایرانی راهکارهای انجام صادرات محصولات ایرانی و قزاقی به صورت تهاثر را ایجاد خواهند نمود.

۱۰. طرف ها تفاهم نمودند به منظور افزایش همکاری های اقتصادی، یادداشت تفاهم همکاری های مشترک در خصوص تشویق طرح های سرمایه گذاری در جمهوری اسلامی ایران و جمهوری قزاقستان بین سازمان سرمایه گذاری و کمتهای اقتصادی و فنی ایران (OIETAI) و شرکت ملی سرمایه گذاری قزاقستان "KAZAKH INVEST" را مذاکره نمایند.

۱۱. طرف ها آمادگی و تمایل خود را جهت تشویق سرمایه گذاران برای مشارکت در پروژه های سرمایه گذاری دو کشور در تمامی زمینه ها را اعلام نمودند و مقرر گردید نهست هایی برای معرفی فرصت های سرمایه گذاری، با تمرکز بر بخش خصوصی میان دو کشور برقرار گردد.

۱۲. طرف ها موافقت نمودند به منظور تبادل و ارائه قوانین و مقررات سرمایه گذاری و نیز معرفی فرصتهای سرمایه گذاری برای سرمایه گذاران آنها در قلمرو طرف دیگر، اقدام به اعزام هیات های سرمایه گذاری نمایند.

۲. همکاری اتاق های بازرگانی دو کشور:

۱. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی جمهوری اسلامی ایران و اتاق بازرگانی بین المللی جمهوری قزاقستان، آمادگی خود را برای مبادله هیات های تجاری اعلام نمودند. در این راستا اتاق های بازرگانی ضمن تاکید بر همکاری های استانی، آمادگی خود را برای پذیرش هیات های تجاری از استان های یکدیگر اعلام کردند.
۲. اتاق های بازرگانی دو طرف تفاهم نمودند نسبت به تبادل مستمر آمار و اطلاعات تجاری، فرصت ها و قوانین سرمایه گذاری، فهرست نمایشگاه ها و رویدادهای تجاری بین المللی از طریق سامانه های الکترونیکی اقدام نمایند و امکان لازم برای برگزاری سالانه حداقل دو نشست (یک نشست در قزاقستان و یک نشست در ایران) کارشناسی جهت معرفی فرصت های تجاری و سرمایه گذاری برای تجار و کارشناسان طرف مقابل را بررسی نمایند.
۳. طرف ها تفاهم نمودند قهرستی از اعضای خود را به تفکیک حوزه فعالیت حداکثر تا سه ماه پس از برگزاری اجلاس و امضای این سند به طرف مقابل تقدیم کنند.
۴. دو طرف توافق نمودند به صورت مستمر (سالانه) مشکلات و موانع انجام تجارت با طرف مقابل را کارشناسی نموده و نتایج پیگیری طرف مقابل به اتاق بازرگانی طرف مقابل ارایه نمایند و اتاق بازرگانی طرف، مقابل نتایج پیگیری خود را به صورت رسمی اعلام نماید.
۵. دو طرف توافق نمودند اقدام لازم جهت همکاری تشکل های تخصصی بین دو کشور را با هدف تعامل گروه های تجاری تخصصی انجام دهند.

۳. همکاری در زمینه کشاورزی:

۱. دو طرف در مورد افزایش حجم تجارت دوجانبه در بخش های مختلف کشاورزی تفاهم کردند.
۲. دو طرف در مورد تبادل اطلاعات در زمینه اقدامات دامپزشکی و گیاهی و همچنین مساعدت به تسهیل روندهای تجاری به تفاهم رسیدند.
۳. طرف قزاقستانی گسترش صادرات انواع محصولات کشاورزی قزاقستانی به جمهوری اسلامی ایران را پیشنهاد داد.
۴. طرف ایرانی گسترش صادرات انواع محصولات کشاورزی، باغداری و لبنی خود به جمهوری قزاقستان را پیشنهاد داد.
۵. طرف قزاقی علاقمندی خود برای دریافت فناوری نوین ایران در زمینه تولید داروهای دامی و داروهای حفاظت از گیاهان را ابراز نمود.
۶. دو طرف مسایل ترانزیت محصولات کشاورزی قزاقستان از طریق قلمرو ایران به کشورهای خلیج فارس و خاورمیانه را مورد بررسی قرار دادند.
۷. دو طرف مسایل ترانزیت محصولات ایرانی از طریق قلمرو جمهوری قزاقستان به دیگر کشورها بویژه روسیه و چین را مورد بررسی قرار دادند.
۸. دو طرف در مورد مساعدت به شرکت های دو کشور در اجرای پروژه های مشترک سرمایه گذاری به توافق رسیدند.
۹. دو طرف در زمینه های دامپروری و آبیاری همکاری های همه جانبه خود را گسترش خواهند داد.
۱۰. دو طرف درباره همکاری در مسایل تامین امنیت غذایی در چارچوب سازمان های بین المللی به تفاهم رسیدند.
۱۱. دو طرف کلیه اسناد و موافقتنامه هایی را که برای افزایش همکاری ها در بخش کشاورزی ضروری می دانند مورد بررسی و مذاکره قرار خواهند داد تا پس از طی روند های قانونی به امضاء برسند.

۱۲. طرف ایرانی پیش نویس سند یادداشت تفاهم همکاری در زمینه کشاورزی بین وزارت جهاد کشاورزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشاورزی جمهوری قزاقستان را از طریق مجاری دیپلماتیک به طرف قزاقستانی ارایه نموده، مقرر گردید طرف قزاقستانی نظرات خود را در این خصوص به طرف مقابل اعلام نماید.

۴. همکاری در زمینه سلامت و بهداشت:

۱. دو طرف در مورد تبادل اطلاعات و تجارب متخصصان در زمینه های بهداشتی و تبادل کارشناسان به توافق رسیدند.
۲. دو طرف به منظور مساعدت به گسترش همکاری دو کشور در زمینه مبادلات داروها، محصولات پزشکی و تجهیزات پزشکی تلاش خواهند کرد.
۳. دو طرف بر تسریع در تشکیل کارگروه اجرایی مشترک وزارت بهداشت دو کشور و عملیاتی شدن تفاهم نامه همکاری های مشترک در حوزه دارو و مراقبتهای بهداشتی، منعقد در ۲۶ اکتبر ۲۰۱۸ در نور-سلطان و پروتکل مشترک منعقد مورخ ۳۰ آوریل ۲۰۱۹، تاکید نمودند.
۴. دو طرف مراتب آمادگی خود را جهت تامین ملزومات پزشکی و داروهای مورد نیاز یکدیگر و همچنین سرمایه گذاری مشترک به منظور راه اندازی خط تولید دارو، بر اساس شرایط مورد توافق دو طرف، اعلام نمودند.
۵. دو طرف از توسعه همکاری های مشترک و انتقال تجربیات در حوزه e-health استقبال نمودند.
۶. دو طرف ضمن استقبال از توسعه همکاری های مشترک در حوزه گردشگری سلامت، بر اهمیت تبادل تجربیات در خصوص مسایل قانونی پیوند عضو بر اساس بیانیه استانبول تاکید نمودند.

۷. دو طرف توافق کردند از برقراری روابط مستقیم بین دانشگاهها و مراکز علمی دو کشور، تبادل تجربه بین نهاد های علاقه مند و سازمانهای آموزشی حمایت کنند.
۸. دو طرف به منظور برگزاری کارگاه در زمینه پوشش همگانی سلامت اعلام آمادگی نمودند.
۹. دوطرف بر تسریع فرایند ثبت دارو و تجهیزات پزشکی بر مبنای قوانین ملی دو کشور تاکید نمودند.

۵. همکاری در زمینه های بانکی:

۱. دو طرف افتتاح شعب بانک های ایرانی در قزاقستان به منظور انجام پرداختهای متقابل را بررسی نمودند.
۲. دو طرف در مورد بررسی پیش نویس یادداشت تفاهم بین بانک ملی جمهوری قزاقستان و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در زمینه همکاری و نظارت بانکی به تفاهم رسیدند.
۳. طرف ها تفاهم نمودند برای رفع نگرانی ها ناشی از تحریم ها جهت توسعه همکاری بانکی نظریه حقوقی دریافت شده از مرجع معتبر بین المللی را از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در اختیار مقامات بانکی جمهوری قزاقستان قرار دهند و همچنین بانک های مجاز ایرانی متعاقباً برای طرف قزاقستانی ارسال گردد.

۶. همکاری در زمینه حمل و نقل و لجستیک:

۶.۱ حمل و نقل هوایی:

- دو طرف از توسعه همکاریهای بین دو کشور در حوزه خدمات هوایی و افزایش تعداد خطوط پروازی استقبال نمودند.

۲,۶ همکاریهای ریلی:

۱. طرف قزاقستانی جهت افزایش سیر قطارهای کانتینری در مسیر چین، قزاقستان، ازبکستان، ترکمنستان، ایران آمادگی خود را به منظور تامین واگن های مسطح در صورت ایجاد شرایط مساعد تعرفه ای توسط سایر طرف ها جهت افزایش توان رقابتی در این مسیر اعلام نمود.
۲. طرف قزاقستانی در مورد عدم وجود واگن های مسطح دولتی به طرف ایرانی اطلاع رسانی نمود.
۳. طرف ها در مورد ادامه مطالعه امکان استفاده از واگن های ایرانی در قلمرو جمهوری قزاقستان به توافق رسیدند.
۴. طرف ها در خصوص بررسی امکان برگزاری ملاقات دوجانبه به منظور مذاکره در مورد توسعه حمل و نقل بار از طریق ریلی به ترکیه و عراق و بالعکس از شبکه ریلی ایران تفاهم نمودند.

۳,۶ همکاری در زمینه حمل و نقل دریایی:

۱. طرف ها نسبت به تداوم توسعه حمل و نقل دو جانبه و ترانزیتی کالا بین بنادر دوطرف از جمله سازماندهی حمل و نقل بوسینه کشتی رو - رو تفاهم نمودند. همچنین طرفها تفاهم نمودند تا سه ماه آینده امکانات و ظرفیت زیرساخت های بنادر خود را تبادل و حداکثر طی سه ماهه اول ۲۰۲۰ میلادی بازدیدها در بنادر طرف ها جهت مذاکره برای توسعه حمل و نقل با کشتی های رو - رو انجام گردد.
۲. طرف ها تفاهم نمودند به ترتیب کاری، موضوع برگزاری هفتمین نشست روسای بنادر را پیگیری نمایند.
۳. طرف ها تفاهم نمودند تا پایان نیمه اول سال ۲۰۲۰ پیش نویس موافقتنامه شناسایی متقابل گواهینامه های دریانوردان را برای امضاء آماده نمایند. همچنین تفاهم گردید که پیش نویس توافق نامه را طرف ایرانی ظرف یک ماه آینده از کانال دیپلماتیک ارسال نماید.

۴۶ همکاری در زمینه حمل و نقل جاده‌ای:

۱. دو طرف برای سال ۲۰۲۰، توافق نمودند تعداد ۷۰۰ بزرگ پروانه تردد دوجانبه و ۳۰۰ بزرگ بصورت ترانزیت و ۵۰ بزرگ از ابه کشور ثالث مبادله نمایند.
مقرر شد دو طرف پروانه های فوق را تا پایان ماه نوامبر ۲۰۱۹ از طریق مجاری دیپلماتیک مبادله نمایند.
همچنین طرف ها توافق نمودند که در خصوص هرگونه سهمیه احتمالی تکمیلی برای سال ۲۰۲۰ و در ارتباط با نوع و تعداد پروانه های تردد، از طریق مجاری دیپلماتیک هماهنگ نمایند.
- طرف ایرانی مطرح نمود که برای سال ۲۰۱۹ تعداد ۳۰۰ بزرگ پروانه تردد دوجانبه و ۲۰۰ بزرگ پروانه تردد ترانزیت اضافه مورد نیاز می باشد. مقرر شد طرف قزاقی موضوع را ظرف ۱۰ روز پس از امضاء این سند بررسی و تحویل نماید.
۲. دو طرف توافق نمودند نشست آتی کارگروه مشترک حمل و نقل بین المللی جاده ای بین دو کشور در شش ماه اول سال ۲۰۲۰ در تهران برگزار نمایند. زمان دقیق و دستورکار اجلاس از طریق مجاری دیپلماتیک مبادله خواهد شد.

۷. همکاری در زمینه فضا:

۱. طرف ها تفاهم نمودند که ملاقاتها و بازدیدهای دو جانبه بین مراکز دولتی فعال در حوزه فضایی را برای یکدیگر سازماندهی کنند. این تعاملات به منظور مشخص شدن گامهای اجرایی بیشتر به منظور همکاری طرف ها و در چارچوب اجرایی سازی تفاهم نامه امضاء شده بین معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری اسلامی ایران و وزارت توسعه و سرمایه گذاری قزاقستان در حوزه اکتشاف و استفاده از فضای ماورایی برای مقاصد صلح آمیز در تاریخ ۱۱ آوریل ۲۰۱۶ صورت خواهد پذیرفت.
۲. طرف ها از همکاری بین پارک های فناوری و مراکز رشد حمایت می کنند.

۸. همکاری در زمینه علمی، آموزشی، فرهنگی و گردشگری:

۱. دو طرف در مورد تشویق برای برقراری تماس های مستقیم بین دانشگاهها و مؤسسات آموزشی دو کشور و همچنین تبادل تجارب میان ادارات و سازمانهای علاقمند در زمینه آموزش به تفاهم رسیدند.
۲. دو طرف بر امضای برنامه میادلات فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری قزاقستان در زمینه فرهنگ، علم، آموزش، اطلاعات، ورزش و گردشگری برای دوره ۲۰۲۱ - ۲۰۱۹ به منظور تقویت آتی همکاری در زمینه آموزش و علوم تاکید کردند.
۳. دو طرف با تکیه بر مشترکات فرهنگی، تاریخی و تمدنی بر توسعه همکاری های فرهنگی تاکید نمودند.
۴. با توجه به تغییر نهادهای ذیربط در حوزه گردشگری در جمهوری اسلامی ایران و جمهوری قزاقستان طرف ها تفاهم نمودند تا بعد از انجام هماهنگی لازم، یادداشت تفاهم جدید در زمینه تسهیل سفرهای گردشگری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری قزاقستان امضاء و اجرا شود.
۵. دو طرف بر همکاری متقابل در زمینه گردشگری دریایی در حوزه دریای خزر تاکید و تفاهم شد بخش های خصوصی دو کشور در این زمینه فعالانه همکاری کنند.
۶. طرف ها بر میادله دانش تخصصی و تجارب و اطلاعات در حوزه های میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری از طریق برگزاری کارگاه های آموزشی، سمینارهای تخصصی، تبادل کارشناس و به اشتراک گذاری محتوای مربوطه تاکید نمودند.
۷. طرف ها بخش های خصوصی خود را به شرکت در نمایشگاه های بین المللی طرف مقابل در حوزه های میراث فرهنگی، صنایع دستی، گردشگری و فرصت های سرمایه گذاری تشویق خواهند نمود و هماهنگی لازم را در این خصوص برای کشور متقابل به عمل خواهند آورد.

۸. طرف ها بر همکاری جهت اصلاح، تسهیل و ساماندهی تبادل گردشگران سلامت بین دو کشور تاکید نمودند.
۹. طرف ایرانی آمادگی خود را جهت ارائه خدمات گردشگری سلامت و گردشگران و اتباع قزاقی از طریق برقراری ارتباط نزدیک شرکت های خدمات مسافرتی و گردشگری فعال دو کشور در این زمینه به طرف قزاقستانی اعلام نمود.
۱۰. طرف ایرانی آمادگی خود را در راستای توسعه همکاری های گردشگری جاده ابریشم از طریق برنامه ریزی برای راه اندازی تورهای ترکیبی با کشورهای مسیر یاد شده اعلام نمود.
۱۱. طرف ایرانی پیشنهاد برنامه ریزی تورهای گردشگری دو جانبه با محوریت گردشگری ادبی با توجه به اشتراکات ادبی موجود بین دو کشور و علاقمندی قزاقها به زبان فارسی و شاعران ایرانی را به طرف قزاقستانی اعلام نمود.
۱۲. دو طرف از نتایج برگزاری اولین همایش پنج جانبه گردشگری دریای خزر که در تاریخ ۵ و ۶ شهریور ۱۳۹۸ در بندر آکتائو برگزار شد، استقبال و حمایت کردند.

۹. همکاری در زمینه انرژی:

۱. طرف ایرانی آمادگی خود را برای بازسازی و نوسازی تجهیزات، نیروگاه های برق آبی و شبکه برق کشور قزاقستان اعلام کرد. طرف قزاقی موضوع را بررسی و نتیجه را به طرف ایرانی اعلام خواهد نمود.
۲. طرف ایرانی آمادگی خود را برای انجام مطالعات شبکه و اتصال شبکه برق دو کشور از طریق کشور ثالث در راستای توسعه مبادلات انرژی در منطقه به طرف قزاقی اعلام کرد. طرف قزاقی موضوع را بررسی و ظرف مدت دو ماه بعد از امضای این سند، نظرات خود را به طرف ایرانی اعلام خواهد نمود.
۳. طرف ایرانی آمادگی خود را برای ایجاد زیرساخت های تولید، انتقال و توزیع برق در روستاها و شهرهای کوچک قزاقستان اعلام کرد. طرف قزاقستانی موضوع را بررسی و نتیجه را ظرف مدت دو ماه بعد از امضای این سند به طرف ایرانی ارسال خواهد نمود.

۴. طرف ایرانی آمادگی خود را برای انتقال دانش فنی و بومی‌سازی تولید تجهیزات برقی اعلام کرد و در این راستا طرف قزاقی فهرست نیازهای خود را ظرف مدت ۳ ماه بعد از امضای این سند به طرف ایرانی ارسال خواهد نمود.
۵. طرف ایرانی آمادگی خود را در انجام پروژه‌های فنی و مهندسی و برای صادرات تجهیزات در حوزه برق و انرژی اعلام داشت. طرف قزاقی فهرست نیازهای خود را ظرف مدت دو ماه پس از امضای این سند به طرف ایرانی اعلام خواهد نمود.
۶. طرف ایرانی آمادگی خود را برای برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه برق برای طرف قزاقی اعلام نمود. طرف قزاقی فهرست دوره‌های مورد نیاز خود را ظرف مدت دو ماه بعد از امضای این سند، برای طرف ایرانی ارسال می نماید.
۷. بنا به پیشنهاد طرف ایرانی، طرف قزاقستانی توافق کرد تا شرکت‌های معتبر ایرانی با معرفی وزارت نیروی ایران در وندور لیست صنعت برق کشور قزاقستان قرار گیرد. در این راستا مقرر شد ظرف مدت سه ماه پس از امضای این سند، طرف ایرانی لیست شرکت‌های توانمند خود را برای طرف قزاقستانی ارسال کند.
۸. سندیکای صنعت برق ایران آمادگی خود را برای انجام هماهنگی‌های لازم به منظور بررسی و ایجاد زمینه‌های همکاری با انجمن‌ها و تشکل‌های مرتبط در کشور قزاقستان پیرامون سرمایه‌گذاری، تشکیل شرکت‌های مشترک و اجرای طرح‌های توسعه در هر یک از دو کشور و یا کشورهای ثالث مورد علاقه اعلام نمود. موضوع از سوی طرف قزاقی بررسی و نتیجه ظرف دو ماه به طرف ایرانی اعلام خواهد شد.
۹. وزارت نیروی ایران و دستگاه ذیربط طرف قزاقی توافق کردند برای پیگیری توافقات بخش برق نسبت به تشکیل کارگروه مشترک اقدام کنند. در این راستا مقرر شد دو طرف اعضای کارگروه مذکور را ظرف مدت دو ماه پس از امضای این سند معرفی و نسبت به برگزاری نشست مشترک در تهران یا نورسلطان اقدام کنند.
۱۰. طرف‌ها در خصوص همکاری دوجانبه در زمینه شیوه‌های نوین پتانسیل سنجی منابع انرژی بادی و دسترسی به اطلاعات به روز شده هواشناسی در دو کشور تفاهم نمودند.

۱۱. طرف ها در خصوص ارائه خدمات فنی-مهندسی در زمینه ساخت قطعات مربوط به توربین بادی ۲/۵ مگاواتی توسط طرف ایرانی تفاهم نمودند.
۱۲. طرف ها در خصوص ایجاد زمینه‌های مناسب سرمایه‌گذاری بخش‌های خصوصی دو کشور و برگزاری دوره‌های مشترک آموزشی و تخصصی علمی و عملی در این حوزه به صورت دوجانبه تفاهم نمودند.
۱۳. طرف ها در زمینه همکاری دوجانبه در زمینه تولید پنل‌های خورشیدی و برق‌رسانی روستایی در قزاقستان تفاهم نمودند.
۱۴. طرف ها در خصوص تعریف و اجرای پروژه های تولید مشترک انرژی با در نظر گرفتن کاهش پیامدهای اجتماعی تفاهم نمودند.

۱۰. همکاری در زمینه منابع آب:

- طرفها در خصوص همکاری در زمینه موارد زیر به تفاهم رسیدند:
۱. همکاری در خصوص مطالعه و اجرای طرح‌های آبیاری و زهکشی
  ۲. ایجاد سامانه‌های هشدار سیل
  ۳. مدل‌سازی سازه‌های آبی
  ۴. مطالعه و اجرای طرح‌های سازگار با کم‌آبی
  ۵. برگزاری دوره‌های راه دور در مدیریت منابع آب و تبادل تجربیات در حوزه بهره‌برداری و نگهداری سدها و همچنین دانش فنی موجود در دو کشور
  ۶. ایفای نقش مدیریت طراحی در پروژه‌های آبی در کشور قزاقستان شامل مدیریت برنامه ریزی و هماهنگی، مدیریت امور قراردادی
  ۷. شرکت های ایرانی بر اساس جلسات قبلی با طرف قزاقستانی پیشنهاد نمودند مطالعه، طراحی، اجرا در پروژه آب رسانی شرب برای بخش های سرگش، کلیس، گزیگورت، ماختارال، ژتی سایی، شهردره و شهر چیمکنت از رودخانه اوگام را پس از بررسی و توافق طرف ها مشترکا به انجام رسانند.

۱۱. همکاری در زمینه حفظ محیط زیست:

سازمان حفاظت محیط زیست جمهوری اسلامی ایران، علاقمندی خود را به منظور توسعه همکاریهای محیط زیستی با قزاقستان در زمینه مقابله با آلودگی دریای خزر در چارچوب کنوانسیون تهران و سازمان همکاری های اقتصادی آکو، و نیز اجرای یادداشت تفاهم امضاء شده بین دو کشور اعلام می نماید.

۱۲. همکاری های گمرکی:

۱. گمرک جمهوری اسلامی ایران و وزارت دارایی جمهوری قزاقستان در خصوص اصلاح متن جدید پروتکل در مورد تبادل اطلاعات مقدماتی کالا و وسایل حمل و نقل تفاهم نمودند و مقرر شد طرف قزاقستانی متن مزبور را از طریق مجاری دیپلماتیک ارسال نماید.
۲. طرف ایرانی امضاء پروتکل را تا پایان سال ۲۰۱۹ پیشنهاد و طرف قزاقستانی از این پیشنهاد استقبال نمود. گمرک جمهوری اسلامی ایران برقراری و پیاده سازی E-TIR (تیر الکترونیکی) بین گمرکات دو کشور را به طرف قزاقستانی پیشنهاد و مقرر شد طرف ایرانی پیش نویس یادداشت تفاهم در مورد E-TIR را به طرف قزاقستانی ارسال نماید.

۱۳. همکاری در زمینه استاندارد:

دو طرف بز نهایی سازی و امضای یادداشت تفاهم در زمینه "استفاده از استانداردهای ملی ایران در قزاقستان" و "موافقت نامه شناسایی متقابل گواهی های انطباق توسط دو طرف" که بر تسهیل تجارت فی مابین تأثیر گذار هستند، تأکید نمودند.

۱۴. همکاری در بخش کار و تامین اجتماعی:

۱. طرف ها بر لزوم اجرایی کردن یادداشت تفاهم منعقد شده بین وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی جمهوری اسلامی ایران و وزارت بهداشت و توسعه اجتماعی جمهوری قزاقستان در تاریخ ۲ دیماه ۱۳۹۵ در مورد همکاری در زمینه کار و تامین اجتماعی تأکید نمودند.

این زمینه طرف ایرانی پیش نویس برنامه اقدام مشترک همکاری ها را به منظور بررسی به طرف قزاقی ارائه خواهد نمود.

۲. طرف قزاقی پیش نویس موافقت نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری قزاقستان در مورد همکاری در زمینه تامین اجتماعی که توسط طرف ایرانی ارائه شده است را بررسی و پاسخ رسمی خود را از طریق مجاری دیپلماتیک ارائه خواهد کرد.
۳. دو طرف تفاهم نمودند اطلاعات در زمینه قوانین، اسناد حقوقی و سایر اسناد در زمینه تامین اجتماعی و بازنشستگی را مبادله نمایند.

۱۵. همکاری در بخش معدن:

طرف ایرانی پیشنهاد کرد سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی جمهوری اسلامی ایران و شرکت سهامی کازژئولوژی (Kazgeology) جمهوری قزاقستان در زمینه های زیر همکاری کنند:

۱. همکاری دو جانبه در تبادل دانش فنی و اجرای پروژه های مشترک زمین شناسی (مطالعات زمین شناسی مهندسی، دریایی و پزشکی و بررسی های ژئوفیزیکی و ژئوشیمی)
۲. همکاری مشترک در زمینه اکتشاف و فرآوری مواد معدنی باریت، سولفور، منگنز، ژئس، مس، طلا، آهن، روی، نیکل، مولیبدن و غیره
۳. ایجاد پروژه مشترک در ساماندهی و ایجاد پایگاه داده های علوم زمین و مراکز ژئوماتیکس
۴. برگزاری دوره های آموزشی مشترک علوم زمین
۵. تشکیل کمیته ها و نشست های تخصصی مابین مدیران و کارشناسان زمین شناسی و معدنی طرف ایرانی و طرف قزاقی
۶. سازمان صنایع کوچک و شهرک های صنعتی ایران آمادگی خود را برای عقد تفاهم نامه همکاری با نهاد هم عرض این سازمان در راستای انتقال تجربیات و دانش فنی برای ایجاد و توسعه شهرک های صنعتی و شرکت های فناوری و مجتمع های کارگاهی اعلام نموده است.

۱۶. همکاری میان مناطق آزاد دو کشور:

۱. طرف ایرانی پیشنهاد نمود تا همکاری بین مناطق آزاد تجاری، صنعتی و اقتصادی دو کشور ارتقاء یابد.
۲. دو طرف بر تاسیس شرکت های حمل و نقل بین المللی و کشتیرانی برای توسعه مبادلات دریایی و بندری از طریق مشارکت فعالان بخش خصوصی تاکید نمودند.
۳. دو طرف بر ضرورت توسعه مبادلات تجاری از مسیر کریدور تجاری چین - قزاقستان - ایران به اروپا و کشورهای همسایه تاکید نمودند.
۴. طرف ایرانی پیشنهاد نمود به منظور توسعه همکاری ها در زمینه نقل و انتقال کالا و توسعه خدمات بازرگانی و رفع موانع انتقال ارز، هر یک از طرف ها امکان تاسیس یکی از شعبات بانکهای قزاقستان یا شعبه ای از یک شبکه پولی بانکی در منطقه آزاد انزلی را بررسی نمایند.
۵. منطقه آزاد انزلی (طرف ایرانی) آمادگی خود را جهت برگزاری همایش ها، سمینارها و نمایشگاههای طرف قزاقی اعلام نمود.

۱۷. همکاریهای حقوقی فضایی:

۱. دو طرف مذاکره و امضای موافقتنامه درمورد کمک های متقابل حقوقی در امور کیفری که پیش نویس آن مبادله شده است را مورد تاکید قرار دادند.
۲. دو طرف پیشنهاد کردند موافقتنامه کمک های متقابل حقوقی در امور تجاری را مورد بررسی و مذاکره قرار دهند.
۳. دو طرف بر تصویب موافقتنامه معاضدت حقوقی متقابل در امور مدنی امضاء شده در تاریخ ۲۱ تیرماه ۱۳۹۸ برابر با ۱۲ جولای ۲۰۱۹ در دو کشور تاکید نمودند.
۴. دو طرف تفاهم کردند که فهرستی از اسنادی که می توانند تسهیل کننده همکاری های دو کشور باشند را برای بررسی، مذاکره و امضا در اختیار یکدیگر قرار دهند.

۱۸. برگزاری نشست بعدی کمیسیون مشترک

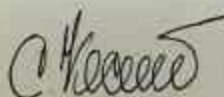
طرفها در مورد برگزاری هفدهمین نشست کمیسیون مشترک دو کشور در سال ۲۰۲۰ در تهران (جمهوری اسلامی ایران) توافق کردند. تاریخ دقیق برگزاری نشست کمیسیون مشترک، متعاقبا مشخص و از طریق مجاری دیپلماتیک اعلام خواهد شد.

این یادداشت تفاهم شامل یک مقدمه و ۱۸ بند در شهر نورسلطان در تاریخ ۵ مهرماه ۱۳۹۸ برابر با ۲۷ سپتامبر سال ۲۰۱۹ در دو نسخه به زبان های فارسی و روسی امضا شد، که در صورت بروز اختلاف در اجرا یا تفسیر هر دو متن از اعتبار یکسان برخوردار می باشند.

از طرف
دولت جمهوری قزاقستان

از طرف
دولت جمهوری اسلامی ایران

عمراف ساپارخان کسیکباویچ
وزیر کشاورزی

محمود حجتی
وزیر جهاد، کشاورزی

